

Leonardo
een talentrijke school

LeoZine 45

Algemeen

- Er wordt weer gekeken aan de hand van toetsing CITO, FLEXON, PI, hoe het staat met de leerontwikkeling van uw kind. We gebruiken de resultaten om de begeleiding te kunnen aanpassen de komende periode.
- Overigens gebruiken we niet enkel toetsen als hierboven benoemd. Tussendoor evalueren we, geven we feedback en plannen we per groep en per leerling. Deze manier van toetsen wordt ook wel "formatief toetsen" genoemd.
- Het blok Debatteren maakt plaats voor het blok ICT de komende periode.
- Na de kerstvakantie worden bewust regels en afspraken herhaald en besteden we weer even extra aandacht aan het pedagogisch klimaat via coöperatief spel.
- Het thema "feesten en herdenken" is afgesloten met een eigenhandig georganiseerd feest van en in de groep.
- Het volgende thema start woensdag 30 januari....
- Wel eens stil gestaan op welke manier u stuurt? Lees hierover in de OS.

De ene keer ben je misschien te sturend, dan laat je weer wat vieren. Het volgende moment laat je misschien weer te vrij. Dat hoort erbij. Het is een proces van reflecteren en bijstellen. Het gaat erom dat je bewuste keuzes maakt in plaats van je te laten leiden door je automatische reactie die voortkomt uit je eigen behoefte aan controle, angst of frustratie.

TIP:

Bezoek ook onze website voor meer informatie en foto's:
www.leonardo.vl.nl/hulst

Editie schooljaar 2018/2019

Week 01 / week 05

Inhoud

Algemeen	1
Tip	1
Science Middag	2-3
Schaken	3
Project Feesten en Herdenken	4
Afname PI Flexon Cito's	5
Pedagogische steerversterking en regels	5
<i>OS</i>	
Hoe stuur jij?	6-8

Colofon

Dit is een uitgave van
Leonardo-onderwijs Hulst
De Wereldboom
Tabakstraat 24
4561 HW Hulst
Tel. 0114 314 079
Directeur: Martijn de Poorter
Coördinator: Magda Heitzman
Email: magdaheiztman@ogperspecto.nl
Website: [Leonardo Hulst](http://LeonardoHulst.nl)

Eindredactie: Jurgen Segers

Science middag

Op 13 december hebben we een science middag gehouden op school.

Fijn dat er 4 ouders waren die deze middag konden komen helpen!

We zijn om 13:00 in de klas gestart met een klassikale proef.

Vervolgens zijn de kinderen in groepjes van 3 onder begeleiding van een ouder zo'n 9 verschillende proefjes gaan uitvoeren.

Deze proefjes stonden opgesteld in onze klas, de hal, het keukentje, de teamkamer en de BSO.

Tijdens deze proefjes maken we gebruik van de stappen van het onderzoekend leren (stap 1 t/m 5)

Stap 1. Introductie

Leerlingen maken kennis met een onderwerp of probleem: hardop voorlezen proefkaart

Stap 2. Verkennen

Dit onderwerp gaan ze vervolgens in de breedte verkennen: Wat denk je dat er zal gebeuren? Waarom?

Stap 3. Onderzoek opzetten

Ze zetten een onderzoek op: opzetten aan de hand van de proefkaart

Stap 4. Onderzoek uitvoeren

Ze voeren dit onderzoek uit volgens de stappen op de proefkaart

Stap 5. Concluderen

Ze trekken een conclusie: Wat gebeurde er? Klopte dit met wat je van tevoren dacht? Waarom wel/waarom niet?

Stap 6. Presenteren

Ze verwerken het geleerde in een presentatie van hun onderzoeksresultaten.

Stap 7. Verdieping/ verbreding

Tot besluit brengt de leerkracht verbreding of verdieping aan door het geleerde toe te passen in andere contexten of door verbinding te leggen met andere concepten.

Science middag

Afsluiting project "Feesten en herdenken"

Vooraf hebben de kinderen samen nagedacht over de vraag: "Hoe willen jullie de afsluiting van dit thema vieren?". Het antwoord bleek eenvoudig : een gezellige feestmiddag waarbij iedereen uit de klas het naar zijn zin heeft. En zo hebben ze samen, op vrijdagmiddag 18 januari , een feest georganiseerd waarbij alle kinderen een eigen inbreng hadden. Er werd gedacht aan versiering, muziek, eten en drinken, spelletjes etc. Dit resulteerde in een hele gezellige en sfeervolle middag . De foto's en filmpjes die deze middag gemaakt zijn zullen op de volgende ouderavond te zien zijn!

Afname PI Flexon Cito's

De kinderen hebben in januari , voor de tweede keer dit schooljaar, een Flexontoets en PI dictee afgerond. A.d.h.v. deze toetsen kunnen wij (en de kinderen) al zien wat ze al kunnen op het gebied van rekenen en spelling. Hieruit wordt bepaald wat de eigen doelen voor de kinderen worden en waaraan ze de komende periode zullen gaan werken, naast de instructie, verrijking en verbreding.

De afgelopen periode zijn er door alle kinderen ook weer heel wat CITO toetsen gemaakt. A.d.h.v. deze resultaten krijgen wij weer meer inzicht in de voortgang van de ontwikkeling. Zodra alle toetsen ingevoerd zijn in Parnassys krijgen de kinderen hun ontwikkelingsperspectief weer te zien. Daarop kunnen ze zien hoe ze de toetsen gemaakt hebben en of ze gestegen of gedaald zijn in hun vaardigheid . Aan de hand van hun perspectief gaan ze hun leerdoel van de afgelopen periode evalueren en zichzelf een nieuw leerdoel stellen. Deze zullen ook weer terug te vinden zijn op het eerste rapport.

Gedurende het gehele schooljaar is er met de kinderen van groep 8 al geoefend met het maken van "oude" EINDcito's. Op deze manier raken zij vertrouwd met de manier van vragen en met de verschillende onderdelen en kunnen zij in april vol vertrouwen de EINDcito gaan maken.

Pedagogische sfeerversterking en regels

De eerste twee weken na de kerstvakantie worden ook wel de zilveren weken genoemd. De kinderen en de juffen hebben in de kerstvakantie afstand genomen van school en komen weer bij elkaar als groep. De groepsnormen zijn na de start van het schooljaar al vastgesteld, maar op de eerste schooldag na de kerstvakantie wordt er even opnieuw afgetast. Daarom besteden we in de eerste 2 weken na de kerstvakantie weer extra aandacht aan de school- en klassenregels en het positief klassenklimaat.

Dit hebben we gedaan door de schoolregels nog eens te benoemen en door extra aandacht te besteden aan groepsvormende activiteiten en verschillende coöperatieve werkvormen zoals we dat ook aan het begin van dit schooljaar hebben gedaan.

Ook is er gekeken naar de sociale verhoudingen in de klas, middels het uitvoeren van een sociometrisch onderzoek.

Bij dit onderzoek kregen alle kinderen enkele vragen voorgelegd. Voorbeelden zijn: Met wie speel je graag? Naast wie zou je graag willen zitten in de klas? Via diverse modellen (gebaseerd op het sociogram) wordt de groep vervolgens geanalyseerd.

Hoe stuur jij ?

Bron: Marieke van der Zee

Doel: je kind ondersteunen om zelfstandig te functioneren

Achtergrond informatie:

Mijn gewaardeerde collega Albert Kaput werkt als coach veel met beelden. In gesprek over manieren van begeleiden, schetste hij het volgende beeld, dat ik (met toestemming) graag met jullie deel:
 "Stel je vaart met je kind in een bootje op een onstuimige rivier. Jij weet dat er een aantal verraderlijke ondiepe plekken zijn met scherpe stenen net onder het wateroppervlak en een eindje stroomafwaarts is een gevaarlijke waterval."
 Hoe stuur jij, als je doel is dat je kind uiteindelijk zelfstandig de rivier kan bevaren?

Het mooie van dit beeld vind ik, dat zo invoelbaar is dat er niet één goede aanpak is die voor iedereen werkt, maar dat het gaat om een proces van inschatten, afstemmen en balanceren.
 Hoe groot schat je het gevaar in? Hoe gebruik je jouw ervaring en kennis van de rivier? In hoeverre laat je je kind zelf ervaren? Wanneer neem je het roer over, wanneer niet, en wat is het effect daarvan?

Wouter Hart beschrijft in zijn boek "Anders vasthouden" mooie voorbeelden hoe hij zijn kinderen, afgestemd op hun ontwikkelingsniveau, uitnodigt om zelf te denken en verantwoordelijkheid te nemen. Twee voorbeelden zijn me bijgebleven:

In het eerste voorbeeld vraagt zijn zoon hoeveel yoghurt hij mag. In plaats van simpelweg aan te geven hoeveel hij mag hebben, nodigt hij hem uit om zelf te bepalen en geeft hij daarbij de informatie dat zijn zus ook nog yoghurt wil. In plaats van voor te schrijven wat hij moet doen en daarmee de verantwoordelijkheid over te nemen, legt hij deze bewust terug bij zijn zoon, maar geeft daarbij de informatie die nodig is om een goede inschatting te kunnen maken. Bij zijn jongere dochtertje, die nog niet is staat is om dergelijke informatie te verwerken, geeft hij wel gewoon aan hoeveel yoghurt ze mag.

In het andere voorbeeld fietst Wouter en staat zijn zoon achterop de bagagedrager. Bij een gevaarlijk punt, slaat hij ter bescherming zijn arm even om zijn zoon heen zodat deze niet van de bagagedrager valt. Het effect is dat zijn zoon meteen lekker gaat hangen in de arm van zijn vader en minder gericht is op zelf zijn balans te bewaren en stevig te staan. Om hem weer zelfstandig te laten staan trekt Wouter gedoseerd zijn arm weg zodat zijn zoon zich weer kan herpakken.

Ik vind dit mooie beelden van balanceren en afstemmen.

Bij 'sturing geven' gaat het wat mij betreft om je kind te ondersteunen om "de rivier te leren lezen en zelfstandig te bevaren", i.p.v. zelf de controle te houden en precies voor te schrijven hoe je kind moet varen. Het is een voortdurend proces van inschatten, afstemmen en bijstellen, waarin je je kind bouwstenen biedt om eigen inschattingen te maken, te ervaren en verantwoordelijkheid te nemen en waarbij je als copiloot bijstuurt als het risico werkelijk te groot is

Werkwijze

Stel je kind besteedt niet veel tijd aan zijn huiswerk, haalt slechte cijfers en dreigt te blijven zitten.

Hoe ondersteun je hem om 'de rivier te leren lezen en zelfstandig te bevaren' i.p.v. voor te schrijven of te dwingen om dingen zo te doen zoals jij denkt dat goed is?

Vraag je af wat je wilt bereiken en hoe je je kind ondersteunt om zich verantwoordelijk te gedragen. Stel je nieuwsgierig en belangstellend op en onderzoek de volgende punten:

Wat is er aan de hand?

- Waarom gedraagt mijn kind zich zoals hij/zij doet?
- Wat maakt dat het niet lukt? Welke informatie of vaardigheden mist hij/zij?
- Welke overtuigingen spelen een rol?

Een voorbeeld: Pim haalt een onvoldoende voor Duits.

In plaats van te mopperen dat hij harder moet werken gaat de moeder van Pim een open gesprek aan en stelt vragen over hoe hij het aanpakt. Ze komt erachter dat Pim dacht dat hij goed voorbereid aan zijn Duitse toets begon. Hij had de dag van te voren het hoofdstuk gelezen; de grammatica klonk hem logisch in de oren, en de woordjes had hij geoefend door zijn hand op de vertaling te leggen en ze vervolgens op te noemen. Hij kende ze toen allemaal. Hij snapt niet waarom hij toch een onvoldoende heeft gehaald.

Pim mist een goede manier om woordjes te leren. Door de woordjes alleen op te noemen, heeft hij nog geen grip op de spelling, hoofdlettergebruik en is hij op de toets niet nauwkeurig genoeg.

Hij beseft nog niet dat er herhaling nodig is om het geleerde in het lange termijn geheugen op te slaan. Hij kende de woordjes vlak nadat hij ze had geleerd, maar er is meer nodig om ze blijvend te onthouden.

De grammatica ziet er logisch uit als hij het in een goed geformuleerde zin ziet staan, maar hij beseft nog niet dat er meer nodig is om het zelf te kunnen bedenken.

Hij vindt het nog lastig om in plaats van leuke dingen te doen ervoor te kiezen om serieuze, saaie dingen te doen.

Wat zou ik hem willen leren?

- Dat hij een manier ontdekt waarop hij de woordjes nauwkeurig in zijn hoofd krijgt; bijvoorbeeld door ze in te voeren in wrts.
- Dat hij de grammatica regels niet alleen herkent maar ook echt kan gebruiken; dat hij in oefeningen controleert of hij de regels goed toepast en zich openstelt voor waarom een antwoord goed of fout is.
- Dat hij als dat nodig is aan het werk gaat, ook als hij geen zin heeft.

Hoe kan ik hem dat het beste leren??

- Hoe verleid ik hem om te leren van mijn kennis en ervaring?
- Wat is een goed moment om hem iets te leren? Staat hij open voor mijn informatie? Sta ikzelf open voor hem of zit ik vast in mijn eigen ongeduld, irritatie, angst en overtuiging?
- Hoe groot is het werkelijke gevaar? In hoeverre moet ik ingrijpen om echt gevaar het hoofd te bieden en in hoeverre kan hij leren van fouten? Welke dynamiek zet ik in gang als ik het roer overneem?

Pim vindt het flauwekul om de woordjes op een andere manier te leren dan hij doet. Hij heeft geen zin om woordjes in te voeren in wrts; dat vindt hij zonde van zijn tijd. Hij wil sowieso niet geholpen worden want hij krijgt het heus nog wel voor elkaar.

Moeder schat in dat meer onvoldoendes halen hem niet zal aanzetten om te ontdekken hoe hij het dan wel voor elkaar krijgt maar dat hij op zal geven. Ze beschikt over informatie hoe hij betere resultaten kan halen maar merkt dat Pim niet ontvankelijk is voor die informatie. Bovendien merkt ze dat ze zelf geïrriteerd raakt en in mopperen vervalt i.p.v. ondersteunend leiding te geven. Ze besluit af te wachten tot een beter moment.

Later in de week loopt Pim met zijn ziel onder de arm. Hij had zich voorgenomen om 16.00 uur aan zijn huiswerk te beginnen maar nu het zo ver is, heeft hij grote weerzin en weet hij eigenlijk niet goed wat hij zal doen. Zijn moeder schat in dat hij, nu hij zich onrustig en stuurloos voelt, misschien wel ontvankelijk is voor een concrete bouwsteen om iets nieuws te ontdekken. Ze stelt voor om een experiment te doen met WRTS om te kijken of het een voor hem prettige manier is. Dat wil Pim wel. Wrts blijkt goed aan te sluiten. Pim ziet graag concreet resultaat. Hij vindt het leuk om te proberen zijn score te verbeteren.

Moeder maakt hem hiervan bewust. "Zo zie je concreet of je vooruitgaat en dat maakt het voor jou veel leuker. Klopt dat?" Pim beaamt dit. "Mooi, dan heb je dat over jezelf ontdekt. Misschien is er voor grammatica ook zo iets concreets te vinden".

Ook besteedt ze aandacht aan zijn overwinning op zichzelf: "Je had helemaal geen zin om aan de slag te gaan, je was veel liever iets leukers gaan doen en toch ben je aan het werk gegaan. Dat noem ik verantwoordelijkheid nemen".

Later, wederom op een moment dat Pim zich onrustig en stuurloos voelt, biedt ze hem een volgende bouwsteen aan: namelijk een oefening op internet om een bepaald grammatica onderdeel te oefenen. Pim vult de oefening in; moeder vraagt waarom hij ingevuld heeft wat hij heeft ingevuld. Zo ontdekt Pim dat hij grammatica actiever kan leren dan alleen de regels te lezen. Later zegt hij "Ik wist helemaal niet dat je echt iets moest doen voor grammatica".

Even voor de duidelijkheid: het gaat mij er niet om dat ieder kind Duits moet leren door woordjes in te vullen in WRTS. Misschien is voldoende halen voor Duits helemaal niet zijn doel, en misschien werkt een andere methode wel veel beter. Waar het om gaat is dat hij ontdekt wat wel voor hem werkt.

Tips en valkuilen

Van slimme kinderen die slechte resultaten behalen en niet veel tijd aan hun huiswerk besteden, wordt vaak gedacht dat ze lui, ongeïnteresseerd of eigenwijs zijn.

Toch is dat vaak niet zo, ze hebben geen grip.

De kunst is om te ontdekken op welke manier ze geen grip hebben en mogelijkheden op hun pad te leggen om de dingen te leren die ze nog missen.

Misschien vind je van bovenstaande werkwijze dat moeder wel heel erg 'het roer overneemt' door zelf allerlei oefeningen voor te schotelen. Voor de één zal het misschien "too much" zijn, een ander heeft het nodig en leidt het tot groei. Het is een kwestie van balanceren, afstemmen en bijstellen. Voor mij is het een voorbeeld van bouwstenen aanreiken, ondersteunen om te ontdekken wat werkt. Dat is wezenlijk anders dan bijvoorbeeld een kind te dwingen om de woordjes in wrts in te voeren en te dreigen dat hij anders niet meer op de nintendo mag.

De ene keer ben je misschien te sturend, dan laat je weer wat vieren. Het volgende moment laat je misschien weer te vrij. Dat hoort erbij. Het is een proces van reflecteren en bijstellen. Het gaat erom dat je bewuste keuzes maakt in plaats van je te laten leiden door je automatische reactie die voortkomt uit je eigen behoefte aan controle, angst of frustratie.

Er is een verschil tussen bewust niets doen omdat je inschat dat je kind zijn weg wel vindt of niets doen omdat je opgeeft en je uit frustratie vindt dat hij dan maar 'op de blaren moet zitten'.

Als ze het opgeven, niet op zoek gaan naar hoe ze zich kunnen ontwikkelen, is het misschien verstandiger om welbewust bouwstenen aan te reiken, zelfs als dat op verzet stuit. Bij een driejarige die recht op een metershoge waterval afvaart, niet in staat is van koers te veranderen en niet bereid is het roer over te geven, stuur je ondanks hevige verzet, hoop ik toch ferm en vriendelijk bij. Schat je de schade minder groot in, dan laat je misschien gewoon ervaren.

Deze nieuwsbrief is een regelmatige uitgave van het Leonardo-onderwijs Hulst

Leonardo-onderwijs Hulst valt onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van Onderwijsgroep Perspecto, Postbus 4, 4570 AA Axel.

Website: www.onderwijsgroeperspecto.nl